

Serendipitet

En anekdote beretter følgende om Pablo Picasso: Den verdensberømte og feterede maler blev af en journalist spurgt, hvordan han søgte inspiration. Hertil skal Picasso have svaret: ”Jeg søger ikke, jeg finder. Dette, at finde uden at søge – og derefter, skarpsindigt og ekvilibrisk, at nyttiggøre det – kan defineres som serendipitet. I gamle dage sagde man, at den slags blot var udtryk for børns måde at lege på, i dag ved vi nok bedre. H. C. Andersens anti-helt, Klods Hans, er et oplagt eksempel på adfærd, vi kan kalde ’serendipitetisk’. Den tumpede dreng var ikke så dum endda, da han gemte mudderet og den døde krage og red af sted på geden til hoffet for at fri til prinsessen, for det viste sig jo, at det alt sammen kunne bruges til noget godt. Eventyret handler ikke kun om held og lykke, det kan også læses symbolsk, som Andersens indforståede hyldest til serendipitet. Omtrent hundrede år senere skrev en anden Andersen, nemlig Benny, ”Man søger et ord og finder et sprog”. Ordet ’serendipitet’ stammer fra engelsk og kan føres tilbage til Horace Walpole (1717-1797) som i 1754 oversatte et persisk eventyr fra italiensk til engelsk. Eventyret fik titlen ”The Three Princes of Serendippo”. Serendippo er det gamle navn for Sri Lanka, og Walpole lavede navnet om til et adjektiv ’serendipitous’ (: da. serendipitetisk’) afledt af substantivet ’serendipity’ (: da. serendipitet). Det var hermed hans hensigt at betegne den ganske særlige egenskab, der kendetegnede eventyrets tre hovedpersoner: Ud fra skarpsindige iagttagelser formåede de tre prinser ved deduktion og syntese at slutte sig til fakta, de ikke direkte havde været i berøring med, men som de – fragmenteret og momentvist – tilfældigvis fik kendskab til. Længe forblev ’serendipitet’ – i lighed med plumbuddingen og familien Saxe-Coburg-Gotha – ærkebritisk, men Conan Doyles fænomenale detektiv, Sherlock Holmes, gjorde begrebet mondænt og *elementært*. Også inden for natur- og humanvidenskaberne kender man til serendipitet. Opdagelsen af det 20. århundredes måske vigtigste mediko teknologier, røntgenstrålerne og penicillinet, forbindes direkte med tilfældige og uventede resultater under laboratorieforsøg. Antropologer og sociologer dokumenterer i dag på livet løs, når de er på feltarbejde, for sæt nu, at de *tilfældigvis* bemærker *noget*, der kan bruges til *noget andet*. Marcel Duchamps pissekumme var et *objet trouvé*, et ’fundet objekt’, og i det 21. århundredes projekt- og procesorienterede kunst arbejdes der efter principper, der (blandt meget andet) er udtryk for en refleksiv holdning til serendipitet.

<http://www.sindoe.dk/boeger/text/serendippo.html>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Serendipity>

<http://www.information.dk/Indgang/VisArkiv.dna?pArtNo=20000324s12a03>

http://livingheritage.org/three_princes.htm

<http://psykologibasen.dk/S.shtml#Serendipitet>

<http://www.gutenberg.org/dirs/etext01/bskrv11.txt> (Conan Doyle, *The Hound of Baskerville*)

<http://www.skeptica.dk/2000/simonsen3.htm>